

तालुका फळरोपवाटीका, पैठण, जि.औरंगाबाद
येथे मोसंबी फळपिकासाठी “सिट्रस इस्टेट” ची
स्थापना करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : सिईओ-२०२१/प्र.क्र.१७३/९-अ
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : १३ जानेवारी, २०२२

प्रस्तावना :-

राज्यात लिंबूवर्गीय फळपिकांमध्ये संत्रा पाठोपाठ मोसंबी फळपिकाचे उत्पादन घेतले जाते. मोसंबी उत्पादनात महाराष्ट्राचा देशात प्रथम क्रमांक लागतो. जागतिक हवामान बदलाच्या परिणामस्वरूप गत ७-८ वर्षांत फळपिकांखालील क्षेत्रात चढ-उतार होत आहेत. मराठवाड्यात मोसंबी पिकांसाठी अनुकूल हवामान पिक पध्दतीचा विचार करता मोसंबी हे फळपिक शेतकऱ्यांना अधिक लाभदायक ठरते. मराठवाड्यात सुमारे ३९३७० हेक्टर क्षेत्रावर मोसंबी उत्पादन घेतले जाते. त्यापैकी औरंगाबाद जिल्हा २१५२५ हेक्टर व जालना जिल्हा १४३२५ हेक्टर हे प्रमुख मोसंबी उत्पादक जिल्हे आहेत. मराठवाड्याच्या दृष्टीने महत्त्वाच्या मोसंबी फळपिकाचे शाश्वत उत्पादन, प्रक्रिया तसेच निर्यातीसाठीचे क्लस्टर निर्माण करण्याची गरज निर्माण झाली आहे. त्यादृष्टीने औरंगाबाद जिल्ह्यातील तालुका फळरोपवाटिका-पैठण प्रक्षेत्रावर मोसंबी फळपिकासाठी “सिट्रस इस्टेट” स्थापन करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते. त्यानुसार पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

औरंगाबाद जिल्ह्यातील तालुका फळरोपवाटिका-पैठण प्रक्षेत्रावर मोसंबी फळपिकासाठी “सिट्रस इस्टेट” ही योजना राबविण्यास तसेच “सिट्रस इस्टेट” ची स्थापना करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. त्याचे कार्यक्षेत्र पैठण केंद्राबिंदू मानून १०० कि.मी. परिघात राहिल. सदर “सिट्रस इस्टेट” साठी रुपये ३६४४.९९१ लाख एवढी तरतूद टप्प्याटप्प्याने उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. पैठण सिट्रस इस्टेटची उद्दीष्टे:

२.१) मोसंबी फळपिकाची उच्च दर्जाची कलमे पुरेशा प्रमाणात निर्माण करण्यासाठी तालुका फळरोपवाटिका-पैठण, जि. औरंगाबाद या फळरोपवाटिका प्रक्षेत्रावर उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित फळरोपवाटिका स्थापन करणे, सदर प्रक्षेत्रावर मोसंबीच्या जातीवंत मातृवृक्ष लागवड करणे, मोसंबी फळपिकाच्या शास्त्रोक्त लागवड पध्दतीच्या फळबागा विकसित करण्यासाठी शेतकऱ्यांना कीड-रोगमुक्त उच्च दर्जाची कलमे पुरेशा प्रमाणात किफायतशीर दराने उपलब्ध करून देणे.

२.२) मोसंबी फळपिकाच्या दर्जेदार उत्पादनासाठी तसेच शास्त्रोक्त लागवड पध्दतीच्या प्रचारासाठी शेतकरी प्रशिक्षणाच्या सुविधा निर्माण करणे. शेतकरी प्रशिक्षण व विस्तार यातून नवीन तंत्रज्ञानाचा प्रसार करणे.

- २.३) मोसंबी फळपिक घेणारे प्राथमिक उत्पादक शेतकऱ्यांचे गट स्थापन करून संघटितपणे उद्दिष्टपूर्तीकडे वाटचाल करणे.
- २.४) सभासद शेतकऱ्यांना मोसंबी बागांच्या व्यवस्थापनासाठी अत्याधुनिक सोयीसुविधा वाजवी दरात उपलब्ध करून देणे.
- २.५) मोसंबी फळप्रक्रिया, संकलन, ग्रेडिंग, वेस्टन (पॅकेजिंग), साठवण (स्टोअरेज), विपणन (मार्केटिंग), प्रक्रिया, वाहतूक व निर्यातीला चालना देणे.
- २.६) देशांतर्गत तसेच आंतरराष्ट्रीय निर्यात विपणन साखळी निर्माण करणे.

३. पैठण “सिट्रस इस्टेट” मार्फत मोसंबी पिकासाठी करावयाच्या उपाययोजना:

- ३.१) मोठ्या प्रमाणामध्ये रोगमुक्त व गुणवत्तापूर्ण मोसंबी कलमे उत्पादन करणे.
- ३.२) कलमे करण्यासाठी योग्य मुळकांडाची उपलब्धता करणे.
- ३.३) निर्यातीसाठी नवीन वाणांची आवश्यकता व वाणनिहाय उत्पादन करणे.
- ३.४) प्रक्रिया, स्थानिक बाजारपेठ व खाण्याकरिता वाणनिहाय शिफारशी करणे.
- ३.५) वाजवी दरात यांत्रिकीकरणासाठी सुविधा निर्माण करणे.
- ३.६) मोसंबी लागवडीसाठी इंडो-इस्त्राईल तंत्रज्ञानाचा प्रसार करणे.
- ३.७) काढणीतोत्तर व्यवस्थापन सुविधा निर्माण करणे.
- ३.८) मृद व पाणी परीक्षण प्रयोगशाळा स्थापन करून शेतकऱ्यांना सुविधा देणे.
- ३.९) उती व पाने पृथःकरण करून शिफारशी करणे.
- ३.१०) निविष्टा विक्री केंद्रातून वाजवी दरात शेतकऱ्यांना निविष्टा उपलब्ध करून देणे.
- ३.११) स्थानिक गरजांनुसार शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण देणे.
- ३.१२) अवजारे बँक स्थापन करून शेतकऱ्यांना निविष्टा उपलब्ध करून देणे.
- ३.१३) जैविक खत उत्पादन युनिट स्थापन करून शेतकऱ्यांना वाजवी दरात जैविक सुविधा उपलब्ध करून देणे.

४. सिट्रस इस्टेट नोंदणी व कार्यकक्षा:

औरंगाबाद जिल्ह्यातील तालुका फळरोपवाटिका-पैठण प्रक्षेत्रावर स्थापन करावयाची “सिट्रस इस्टेट” ही संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६० अंतर्गत नोंदणीकृत स्वायत्त संस्था म्हणून स्थापन करण्यात येईल. पैठण “सिट्रस इस्टेट”मध्ये सर्वसाधारण समिती (General Body) व कार्यकारी समिती (Executive Committee) अशा दोन समित्या स्थापन करण्यात येतील. या समित्यांची कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे राहिल.

४.१) सर्वसाधारण समिती (General Body):

जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी, औरंगाबाद हे या समितीचे अध्यक्ष राहतील व पैठण “सिट्रस इस्टेट” मधील सर्व सभासद हे सदस्य राहतील. सर्वसाधारण समितीला पैठण “सिट्रस इस्टेट” मध्ये करावयाच्या कामांचे व आर्थिक व्यवहारांचे पूर्ण अधिकार राहतील.

४.२) कार्यकारी समिती (Executive Committee):

कार्यकारी समितीची रचना खालीलप्रमाणे राहिल.

अ.क्र.	शासनाचे विभाग, संस्थांचे अधिकारी/पदाधिकारी	समितीमधील पद
१	जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी, औरंगाबाद	अध्यक्ष
२	कृषी सेवा वर्ग-२ अधिकारी	मुख्य कार्यकारी अधिकारी तथा सदस्य सचिव.
३	जिल्हा लिड बँक मॅनेजर	सदस्य
४	जिल्हा पणन अधिकारी	सदस्य
५	विभागीय व्यवस्थापक, कृषी उद्योग विकास महामंडळ	सदस्य
६	महा-ऑरेंजने नामनिर्देशित केलेले प्रतिनिधी	सदस्य
७	पैठण सिट्रस इस्टेट क्षेत्रातील सभासदांपैकी दोन ते पाच शेतकरी (नोंदणीसाठी आवश्यकतेप्रमाणे)	सदस्य

कृषी सेवा वर्ग-२ अधिकारी तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी दैनंदिन कामकाज करण्यासाठी जबाबदार राहतील. पैठण "सिट्रस इस्टेट" अंतर्गत सर्व कामे **जसे:-** बांधकामांना मंजूरी देणे, खरेदी-विक्री, अवजारांचे दर ठरविणे इ. करण्यासाठीचे अधिकार कार्यकारी समितीला असतील. मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना रुपये ५०,०००/- (रुपये पन्नास हजार) पर्यंतचे आर्थिक व्यवहार करण्याचे अधिकार राहतील व त्यावरील रक्कमेचे व्यवहार कार्यकारी समितीचे अध्यक्ष व कार्यकारी समितीने ठरवून दिलेला एक सदस्य यांच्या संयुक्त स्वाक्षरीने करण्यात येतील.

५. पैठण "सिट्रस इस्टेट" अंतर्गत बाबनिहाय निधीची आवश्यकता:

सोबत जोडलेल्या 'परिशिष्ट-अ' मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे आर्थिक तरतूद करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर योजनेअंतर्गत उपलब्ध करून देण्यात येणारा निधी "सिट्रस इस्टेट" योजनेच्या खालील लेखाशिर्षांतर्गत खर्ची टाकण्यात यावा.

‘मागणी क्रमांक डी-३, २४०१ पीक संवर्धन,
११९ बागायती व भाजीपाला पिके, (०३) रोपमळे,
(०३) (३९) सिट्रस इस्टेट राज्य योजना, (२४०१ B०२५)’

६. पैठण (जि. औरंगाबाद) येथील “सिट्रस इस्टेट” च्या प्रशासकिय बाबी:

६.१ पैठण (जि. औरंगाबाद) येथील “सिट्रस इस्टेट” ही स्वायत्त संस्था म्हणून स्थापन करण्यात येत असल्याने तेथील कामासाठी सर्वसाधारण समिती /कार्यकारी समितीला पूर्ण अधिकार असतील.

६.२ जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांचे नियंत्रणाखाली "सिट्रस इस्टेट" चे कामकाज करण्यात येईल.

६.३ कृषि सेवा वर्ग-२ अधिकारी यांचेवर दैनंदिन कामकाजाची जबाबदारी असेल.

- ६.४ शेतकऱ्यांना माती, पाणी परीक्षण ऊती व पाने पृथक्करण करून निकषानुसार शिफारशी करणे, "सिट्रस इस्टेट"च्या सभासदांना दैनंदिन येणाऱ्या समस्या व त्याचे निरसन करण्यासाठी कृषि विद्यापीठातील तज्ञांची मदत घेणे अपेक्षित आहे. यासाठी फलोत्पादन तज्ञ, वनस्पती रोगशास्त्र तज्ञ, किटकशास्त्र तज्ञ व माती परीक्षण तज्ञ इ. च्या सेवा विद्यापीठातील तज्ञ यांच्यामार्फत आठवड्यातून दोन वेळेस सिट्रस इस्टेटसाठी घेण्यात येतील व त्यांना "सिट्रस इस्टेट" मार्फत मानधन देण्याची सुविधा असेल.
- ६.५ "सिट्रस इस्टेट" स्थापन करण्याच्या कालावधीसाठी विभागीय कृषि सहसंचालक यांच्या संनियंत्रणाखाली सर्व कामे करण्यात येतील. शासनाकडून उपलब्ध होणारा निधी विभागीय कृषि सह संचालक यांच्या स्तरावरून "सिट्रस इस्टेट" ला उपलब्ध करून देण्यात येईल. नियंत्रण अधिकारी व मुख्य कार्यकारी अधिकारी (शासकीय अधिकारी) यांचे वेतन राज्य शासनाकडून अदा केले जाईल.
- ६.६ "सिट्रस इस्टेट" च्या रचनेत तसेच कामकाजाच्या सोयीच्यादृष्टीने काही बदल करावयाचे झाल्यास, त्याबाबतचे सर्वाधिकार मा. मंत्री (फलोत्पादन) यांना राहतील.
७. पैठण (जि. औरंगाबाद) येथील "सिट्रस इस्टेट" अंतर्गत आवश्यक मनुष्यबळ: सदर योजनेसाठी आवश्यक मनुष्यबळ 'परिशिष्ट-ब' मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे राहील.
८. पैठण (जि. औरंगाबाद) येथील "सिट्रस इस्टेट" मध्ये करावयाची कार्यवाही :
- ८.१. पैठण (जि. औरंगाबाद) येथील "सिट्रस इस्टेट" स्थापन करण्यासाठी होणाऱ्या खर्चात बचत व्हावी यासाठी प्रधानमंत्री किसान संपदा योजना, अपेडा तसेच कृषि विभागामार्फत व पणन विभागामार्फत दिले जाणारे लाभ / सुविधा यांचा वापर करण्यात येईल.
- ८.२ "सिट्रस इस्टेट" अंतर्गत मोसंबी पिकाच्या उत्पादन वाढीसाठी, नवीन वाण विकसित करणे, किड-रोगापासून बचाव करणे आणि प्रक्रिया करण्याबाबत संशोधनाला प्राधान्य देण्यात यावे. यासाठी "राष्ट्रीय लिंबुवर्गीय फळ संशोधन केंद्र", नागपूर व "कृषी विद्यापीठ" यामध्ये मोसंबी पिकावर होणाऱ्या संशोधनाचा फायदा घेण्यात यावा.
- ८.३ "सिट्रस इस्टेट" चा दैनंदिन खर्च हा (अ) "सिट्रस इस्टेट" मार्फत शेतकऱ्यांना सभासद करून घेण्यासाठी आकारली जाणारी फी, (ब) सभासदांना सोयीसुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी आकारण्यात येणारे शुल्क, (क) "सिट्रस इस्टेट" च्या अनामत रकमेवर येणारे व्याज (ड) निविष्ठा विक्री, कलमे- रोपे विक्री, माती परीक्षण तपासणी शुल्क इत्यादीद्वारे जमा होणाऱ्या रकमेतून भागविण्यात येईल.
- ८.४ "सिट्रस इस्टेट" वरील निविष्ठांचे विक्री केंद्र मुख्य इमारतीमध्ये एकच केंद्र असेल. "सिट्रस इस्टेट" स्थापन झाल्यानंतर त्यांना खते, बियाणे, पिकसंरक्षण इत्यादी विक्रीकरिता परवाना घेण्यात येईल. परवाना प्राप्त झाल्यानंतर सभासदांच्या गरजेनुसार खते, बियाणे, पिक संरक्षण औषधे उपलब्ध करून देणे करिता सिट्रस इस्टेटच्या इमारतीमध्ये गोडावून व विक्रीकरिता रिटेल आऊटलेट याची सुविधा निर्माण करणे अपेक्षित आहे. सदर निविष्ठा ह्या थेट उत्पादक कंपनीकडून खरेदी करून सभासद शेतकऱ्यांना माफक दरामध्ये उपलब्ध

- करून देण्यात येतील. निविष्ठांच्या विक्रीद्वारे मिळणारा नफा निश्चित करण्याचे अधिकार सर्वसाधारण समितीला (General Body) असतील.
- ८.५ बाह्यस्रोताद्वारे भरण्यात येणाऱ्या मनुष्यबळाकडून त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील मोसंबी उत्पादक शेतकऱ्यांना व सभासदांना आधुनिक मार्गदर्शन करणे, माती, पाणी व पाने इ. नमुने गोळा करून तपासणीचे अहवाल देणे, औजारे बँकेतील यंत्राचा योग्य वापर होण्याच्या दृष्टिने मोसंबी पिकाची पाहणी करणे अपेक्षित आहे. माती, पाणी, ऊती व पाने पृथःकरण प्रयोगशाळेत मोसंबी उत्पादन शेतकऱ्यांकडून नमुने प्राप्त झाल्यानंतर त्यांचे पृथःकरण करून शेतकऱ्यांना शिफारशी देण्यात येतील.
- ८.६ "सिट्रस इस्टेट" अंतर्गत स्थापन करण्यात येणारे औजारे बँकेमधील यंत्रसामुग्री औजारेसाठी वाहनचालक प्रस्तावित करण्यात आलेले आहेत. या यंत्रसामुग्री व वाहनचालकामार्फत सिट्रस इस्टेटच्या परिसरातील मोसंबी उत्पादक शेतकरी सभासदांना माफक दरामध्ये सेवा उपलब्ध करून देण्यात येतील.
- ८.७ शेतकऱ्यांना संघटीत करून स्थानिक तसेच निर्यातीसाठी पणन व्यवस्था निर्माण करण्यात यावी. शेतकऱ्यांना संघटीत करून मोसंबी पिकासाठी फॉरवर्ड व बॅकवर्ड लिंकेजेस निर्माण करण्याच्या अनुषंगाने प्रयत्न करण्यात यावेत.
- ८.८ "सिट्रस इस्टेट" वर शेतकऱ्यांना मोसंबी उत्पादन प्रक्रिया इ. बाबत सेवा देण्यात येणार आहेत. खरेदी-विक्री "सिट्रस इस्टेट" मार्फत करण्यात येणार नाही. परंतु, खरेदी-विक्रीबाबत शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करण्यात येईल.
- ८.९ तालुका फळरोपवाटिका पैठण जि. औरंगाबाद येथे "सिट्रस इस्टेट" स्थापित होत असली तरी सदर जमिनीची मालकी कायम कृषी विभागाची राहिल व त्यावर नियंत्रण व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे यांचे राहिल तथापि, "सिट्रस इस्टेट" स्वायत्त संस्था म्हणून कार्यरत राहिल.
९. सदर योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना आयुक्त (कृषि) यांच्या स्तरावरून निर्गमित कराव्यात.
- सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ३२४/१४३१, दिनांक ०८.१०.२०२१ आणि वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ३६९/२०२१/व्यय-१, दिनांक ११.०१.२०२२ अन्वये त्या विभागांनी दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
- सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२२०११३१२२३३८३१०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने सांक्षातिक करून काढण्यात येत आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(हे. गो. म्हापणकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबारहिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

- ३) मा. उप मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
- ४) मा. मंत्री (फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
- ५) मा. विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र राज्य.
- ६) मा.राज्यमंत्री (फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
- ७) मा.विधानपरिषद/विधानसभा सदस्य, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ८) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
- ९) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
- १०) सचिव, (कृषि) यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
- ११) आयुक्त (कृषी), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १२) संचालक (फलोत्पादन), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १३) विभागीय कृषी सहसंचालक, औरंगाबाद.
- १४) जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी, औरंगाबाद.
- १५) सहाय्यक संचालक (लेखा), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १६) महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) मुंबई /नागपूर,
- १७) संचालक, लेखा व कोषागार अधिकारी, मुंबई (२ प्रती)
- १८) जिल्हा कोषागार अधिकारी, औरंगाबाद,
- १९) माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
- २०) निवड नस्ती.

शासन निर्णय क्रमांक : सिईओ-२०२१/ प्र.क्र-१७३/ ९-अ, दि. १३ जानेवारी, २०२२ चे सहपत्र
परिशिष्ट-अ

तालुका फळरोपवाटिका, पैठण, जि. औरंगाबाद.

अ. क्र.	पैठण सिट्रस इस्टेटकरिता आवश्यक बाबी	उपलब्ध होणाऱ्या सुविधा	लागणारा निधी (रक्कम रुपये लाखात)	यापूर्वी मंजूर बाबी	मंजूर निधी रु. लाखात)	शिल्लक घटकासाठी लागणारा निधी (रुपये लाखात)
१	नव्याने उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित रोपवाटिका स्थापन करणे	i) नव्याने उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित रोपवाटिका स्थापन करणे व जमीन विकास	४०.३७	--	०.००	४०.३७
		ii) शेडनेट उभारणी	७.६३	शेडनेट उभारणी	७.६३	०.००
		iii) पॉलिहाऊस	२५.०१	पालिहाऊस उभारणी	२५.०१	
		iv) सिंचन सुविधा निर्माण करणे (शेततळे अस्तरीकरण फेन्सिंगसह) (३४X३४X४.७०) संख्या-०२	७.००	--	००	७.००
		v) सौर उर्जा पंप (२ युनिट ७.५ एच.पी)	२०.००	--	०.००	२०.००
२	विविध प्रशासकीय इमारतीचे बांधकाम	i) प्रशासकीय इमारत	२०८.८८	--	०.००	२०८.८८
		ii) शेतकरी भवन	३७७.००	--	०.००	३७७.००
		iii) स्टाफ क्वार्टर (४)	२७५.००	--	०.००	२७५.००
		iv) संरक्षक भित (३२१५ मिटर)	६७०.५७	--	६१.८७	६०८.७०
		v) रोपवाटिकेत जाण्यासाठी अप्रोच रोड (३६५ मी.) सानप मळा ते गेट क्र.३	५९.८९	--	०.००	५९.८९
		vi) अंतर्गत सिमेंट रस्ते (६५० मीटर)	१०६.६६	--	०.००	१०६.६६
		vii) गेट बांधकाम (३ गेट)	१०.५८	--	०.००	१०.५८
		viii) प्रशिक्षण केंद्रासाठी	८४.७०	प्रशिक्षण केंद्र	८४.७०	०.००
		ix) प्रशिक्षण केंद्रासाठी ध्वनीक्षेपक यंत्रणा, दृकश्राव्य यंत्रणा व विद्युतीकरण व आसनव्यवस्था	१००.९८	--	०.००	१००.९८

		x) माती, पाणी आणि उती व पाने पृथक्करण प्रयोगशाळा	८०.९६	माती, पाणी आणि उती व पाने पृथक्करण प्रयोगशाळा	८०.९६	०.००
		xi) निविष्ठा विक्री केंद्र	३४.३४	--	०.००	३४.३४
		xii) गोडाऊन	५०.००	--	०.००	५०.००
		xiii) ड्रेनेज सिस्टिम	२१४.५७	ड्रेनेज सिस्टिम	५०.४७	१६४.१०
३	काढणीत्तोर मोसंबी फळप्रक्रिया व मुल्यवर्धन तंत्रज्ञान	i) कलेक्शन, ग्रेडींग, कोटींग, पॅकिंग, साठवणूक व कोल्ड स्टोरेजची उभारणी करणे.	३००.००	--	०.००	३००.००
		ii) शेड बांधकाम	९१.४६		०.००	९१.४६
४	औजारे बँक स्थापन करणे	i) औजारे बँक स्थापन करण्याकरीता आधुनिक पिक संरक्षण औजारे, काढणीत्तोर व्यवस्थापनकरीता लागणारे औजारे	२००.००	--	०.००	२००.००
		ii) औजारे शेड	९१.४६	--	०.००	९१.४६
५	प्रयोगशाळा स्थापन करणे	माती, पाणी व उती पाने चाचणी प्रयोगशाळेकरीता लागणारे व जैविक खते व औषधी उत्पादनाकरीता लागणारे सर्व निविष्ठा व साहित्य	१५०.००	--	०.००	१५०.००
६	मोसंबी फळपिकावरील संशोधन	संशोधन व निवड पद्धतीने मोसंबीचे नवीन वाण विकसित करणे	२५.००	--	०.००	२५.००
७	खेळते भांडवल		५००.००	--	०.००	५००.००
८	शेतकरी प्रशिक्षण व तंत्रज्ञान प्रात्याक्षिके	सिट्रस इस्टेट अधिनस्त परिसराती लिंबुवर्गीय फळपिक उत्पादन शेतकऱ्यांकरीता उच्च तंत्राज्ञानावर आधारित प्रात्याक्षिके व प्रशिक्षण आयोजित करणे	५०.००	--	०.००	५०.००
			३७८२.०६		३१०.६४	३४७१.४२
	संकिर्ण खर्च ५ टक्के					१७३.५७१
	एकूण					३६४४.९९१

शासन निर्णय क्रमांक : सिईओ-२०२१/ प्र.क्र-१७३/ ९-अ, दि. १३ जानेवारी, २०२२ चे सहपत्र
परिशिष्ट-ब
पैठण (जि. औरंगाबाद) येथील "सिट्रस इस्टेट" अंतर्गत आवश्यक मनुष्यबळ
नियमित अधिकारी/कर्मचारी

अ.क्र.	बाब	"सिट्रस इस्टेट" मधील पद	संख्या	शेरा
१	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	नियंत्रण अधिकारी तथा सर्वसाधारण सभा व कार्यकारी सभा अध्यक्ष	१	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, औरंगाबाद
२	कृषि सेवा वर्ग-२ अधिकारी	मुख्य कार्यकारी अधिकारी (दैनंदिन कामकाज पाहण्यासाठी)	१	अस्तित्वात असलेल्या अधिकार्यांमधून प्रतिनियुक्तीने उपलब्ध करून घेण्यात येतील.
३	विद्यापीठातील तज्ञ	फलोत्पादन तज्ञ	१	कृषि विद्यापीठातील कार्यरत असलेले
४	विद्यापीठातील तज्ञ	वनस्पती रोगशास्त्र तज्ञ	१	कृषि विद्यापीठातील कार्यरत असलेले
५	विद्यापीठातील तज्ञ	किटकनाशक तज्ञ	१	कृषि विद्यापीठातील कार्यरत असलेले
६	विद्यापीठातील तज्ञ	माती परिक्षण तज्ञ	१	कृषि विद्यापीठातील कार्यरत असलेले
		एकूण	६	

वरील सर्व पदे ही नियमित स्वरूपाची असून आवश्यकतेनुसार त्यांच्या सेवा उपलब्ध करून घेण्यात येतील.

बाहयस्थ स्रोतामार्फत कंत्राटी पध्दतीने घ्यावयाचे मनुष्यबळ

अ.क्र.	कंत्राटी पध्दतीने अधिकारी	पद	संख्या	अपेक्षित खर्च (रु. लाख)
७	अ) क्षेत्रीय कर्मचारी	२५०० हे. साठी १ याप्रमाणे फलोत्पादन तांत्रिक सहाय्यक (रु.२०,०००/- प्रतिमाह)	४	९.६०
	ब) माती, पाणी व उति/पाने पृथःकरण प्रयोगशाळा	तांत्रिक सहाय्यक (रु. २०,०००/- प्रतिमाह)	३	७.२०
	क) अवजारे चालक	वाहन चालक (रु. १५,०००/- प्रतिमाह)	४	७.२०
	ड) कार्यालयीन कर्मचारी	संगणक चालक (रु. २०,०००/- प्रतिमाह)	३	७.२०
	इ) निविष्ठा विक्री केंद्र	तांत्रिक सहाय्यक (रु. २०,०००/- प्रतिमाह)	१	२.४०
	उ) शिपाई	शिपाई/रखवालदार (रु. १०,०००/- प्रतिमाह)	२	२.४०
	एकूण		१७	३६.००